

[1989, do 4. prosince]¹ – Dokument obsahující návrh Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných Občanskému fóru k předložení požadavku na vyhlášení amnestie a stanovení jejího rozsahu.

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných navrhuje, aby koordinační centrum Občanského fóra předložilo následující požadavek:

President ČSSR nechť neprodleně, nejdéle do 10. 12. 1989,² rozhodne o amnestii u všech osob, jejichž údajná trestná činnost je kvalifikována výlučně podle uvedených ustanovení trestního zákona. Jde o ustanovení sloužící jen k politické represi nebo o taková ustanovení, která sice podle úmyslu zákonodárce měla postihovat určitou závažnou trestnou činnost, jsou však justiční praxí posledních let zneužívána zase jen k politické represi.

Navrhujeme proto rozhodnutí o amnestii tohoto znění a rozsahu:

čl. I

Nařizují, aby nebylo zahajováno a pokud bylo zahájeno, aby bylo zastaveno trestní stíhání pro trestné činy podvracení [republiky] (§ 98), též ve vztahu k poškozování státu světové socialistické soustavy (§ 99), pobuřování (§ 100), zneužívání náboženské funkce (§ 101), hanobení republiky a jeho představitele (§ 102 a 103), hanobení státu světové socialistické soustavy a jejího představitele (§ 104), opuštění republiky (§ 109), vniknutí na území republiky (§ 110), porušování předpisů o mezinárodních letech (§ 111), poškozování zájmů republiky v cizině (§ 112), <odnětí věci hospodářskému určení (§ 116),>^a nedovolené podnikání (§ 118), útok na státní orgán³ (§ 152/2), útok na veřejného činitele (§ 156/2), ztěžování výkonu pravomoci veřejného činitele (§ 156a), schvalování trestného činu (§ 165), maření výkonu úředního rozhodnutí

^a Tento trestný čin byl do textu doplněn rukou.

(§ 171 odst. 1 písm. c), maření dozoru nad církvemi a náboženskými společnostmi (§ 178), hanobení rasy, národa a přesvědčení⁴ (§ 198 písm. b), neplnění odvodní povinnosti (§ 267), nenastoupení služby v ozbrojených silách (§ 269 a 270) a ohrožování politického a morálního stavu jednotky (§ 288), spáchané přede dnem tohoto rozhodnutí.

čl. II

Nařizuji, aby nebylo konáno a pokud je konáno, aby bylo zastaveno řízení o přečinech podle § 6 písm. a), c) zák. č. 150/69 Sb.

čl. III

Promíjím nepodmíněné tresty odnětí svobody nebo jejich zbytky, pokud byly přede dnem tohoto rozhodnutí uloženy za trestné činy uvedené v čl. I a přečiny uvedené v čl. II tohoto rozhodnutí s účinky, že se dnem tohoto rozhodnutí na pachatele hledí, jako by nebyl odsouzen.

čl. IV

Tresty odnětí svobody, podmíněně odložené, neodpykané tresty nápravného opatření, vykonané i nevykonané tresty peněžitě, tresty vyhoštění a zákazu pobytu uložené i samostatně přede dnem tohoto rozhodnutí za trestné činy uvedené v čl. I a přečiny uvedené v čl. II tohoto rozhodnutí promíjím s účinkem, že se na pachatele hledí, jakoby nebyl odsouzen.

LP, Sb. VONS, inv. č. 1, sign. III/21, kart. 2.

POZNÁMKY

¹ Datace určena podle rukopisného záznamu o schválení návrhu VONS Koordinačním centrem Občanského fóra 4. 12. 1989, v němž bylo uvedeno: „Plénum koordinačního centra OF schválilo dne 4. 12. návrh VONSu na vyhlášení amnestie, jíž byly prominuty tresty a zbytky trestů, uložené za některé trestné činy proti republice, jako např. podvracení republiky, pobuřování,

opuštění republiky, dále za některé další trestné činy politické povahy jako slovní útok na veřejného činitele a hanobení přesvědčení a konečně za několik dalších trestných činů represivní povahy. Amnestií by měla být zastavena trestní stíhání pro trestné činy, prominuty další tresty za tyto činy a amnestován rovněž přečin proti veřejnému pořádku. KC OF se rozhodlo, že předloží požadavek na tuto amnestii 5. 12. odpoledne, vyzve zároveň presidenta republiky, aby ještě do 10. 12., kdy bude ve funkci, tuto amnestii udělil. Jak známo, byla propuštěna – většinou cestou milosti presidenta republiky – většina politických vězňů ze seznamu VONS, jejichž propuštění od svého ustavení požadovalo. Dosud nebyl propuštěn ... 6 lidí ... [sic] V požadované amnestii není však – v zájmu momentálních snah o minimalizaci zásahů do právní integrity státu – trestný čin vyváždačství zahrnut, nejsou sem zahrnuty ani trestné činy výtržnictví, příživnictví, fyzického útoku na veřejného činitele a další trestné činy, jichž bylo často zneužíváno k politickým represím. VONS bude v nejbližší době usilovat o individuální přezkoumání sporných případů cestou podnětů ke stížnosti pro porušení zákona. Pro nového presidenta republiky pak připraví návrh na všeobecnou amnestii, jíž by byly částečně zkráceny zbytky trestů. VONS přitom vychází z toho, že v minulých letech docházelo i v nepolitických kauzách k častému porušování zákona, že ukládané tresty jsou ve srovnání s jinými zeměmi velmi tvrdé a že mnohá činnost posuzovaná podle čs. zákonů jako trestná, není ve světle koncepce lidských práv, vyjádřené např. oběma mezinárodními pakty, tak přísně stíhatelná jako tomu bylo dosud v Československu. Všeobecná amnestie by mohla dosavadní nevyváženost a leckdy nespravedlnost alespoň částečně napravit. VONS chce rovněž usilovat o novelizaci trestního zákona a dalších trestně právních předpisů včetně zákona o výkonu trestu odnětí svobody a zákona o ochranném dohledu v kontextu jejich humanisace.“ LP, Sb. VONS, inv. č. 1, sign. III/21, kart. 2.

² Amnestie byla vyhlášena rozhodnutím prezidenta republiky dne 8. 12. 1989 (zákon č. 150/1989 Sb.). Rozhodnutí bylo publikováno in: *Sbírka zákonů Československé socialistické republiky*, r. 1989, s. 1122–1123.

³ Správně útok na státní orgán a orgán společenské organizace.

⁴ Správně hanobení národa, rasy a přesvědčení.